

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Privat-Trans”, reprezentată de avocatul Sergiu Cotruță,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de către Societatea cu Răspundere Limitată „Privat-Trans” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Iteco Corp” cu privire la constatarea ca fiind abuzivă și nulă clauza contractuală, încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din data de 15 februarie 2023 și a deciziei din 23 martie 2023 ale Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2rac-175/23
PIGD 2-21107274-01-2rac-27072023)*

Recursul nu se încadrează în temeiul prevăzut la art. 432, alin. (2), lit. b), alin. (3), lit. a) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), or instanța de apel a interpretat corect normele de drept material, iar aplicând normele respective nu a extins normele juridice dincolo de ipotezele ei.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. M. Alexei
Curtea de Apel Chișinău, jud. I. Secrieru, V. Cotorobai, M. Anton

10 aprilie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de către SRL „Privat-Trans”, reprezentată de avocatul Sergiu Cotruță,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. În data de 14 iulie 2021, SRL „Privat-Trans” a depus cerere de chemare în judecată, suplinită ulterior, împotriva SRL „Iteco”, prin care a solicitat declararea și anularea ca fiind abuzivă clauza penală nr. 7, din contractul nr. 131/100 (condiții speciale) din 22 martie 2019, încheiat între SRL „Iteco Corp” și SRL „Privat-Trans”, care are textul: „Прямой контакт с нашим клиентом влечёт наложение штрафа в размере 50% от суммы договора”; („Contractul direct cu clientul nostru atrage aplicarea unei penalități în mărime de 50% din suma contractului”), încasarea de la SRL „Iteco Corp” în contul SRL „Privat-Trans” a cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat în mărime de 100 lei și a cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 3 000 lei.

2. În motivarea acțiunii, societatea reclamantă a indicat, că în data de 22 martie 2019, între SRL „Privat-Trans”, în calitate de transportator și SRL „Iteco Corp”, în calitate de client, a fost încheiat contractul (comanda) de transport nr. 131/100. Autorul contractului este compania pârâtă SRL „Iteco Corp”. Acest fapt se confirmă, prin faptul că în partea de sus și de jos a paginilor contractului este indicat fie logo-ul companiei pârâte, fie date de contact a companiei pârâte. Contractul este unul tipizat și compus dintr-o multitudine de clauze standard. Contractul are 2 (două) pagini. Prima pagina conține elementele esențiale ale unui contract - denumirea părților, obiectul contractului, termene și prețul, pe când a doua pagină a contractului conține un număr anumit de clauze contractuale „speciale”. Printre altele, contractul prevede la pagina 2 – „clauze speciale” - o clauză penală cu următorul text (pct. 7): „Прямой контакт с нашим клиентом влечёт наложение штрафа в размере 50% от суммы договора”. („Contractul direct cu clientul nostru atrage aplicarea unei penalități în mărime de 50% din suma contractului”).

3. În opinia reprezentantului societății reclamante, clauza menționată este una abuzivă și necesită a fi anulată, deoarece această clauză a fost elaborată anticipat pentru o multitudine de contracte, implicând diferite părți și care nu a fost negociată individual.

4. Prin urmare, clauza penală de la pct. 7 din „condiții speciale” este abuzivă: „Прямой контакт с нашим клиентом влечёт наложение штрафа

в размере 50% от суммы договора” din motiv că aceasta stabilește o obligație în sarcina societății reclamante, însă nu stabilește o obligație similară și în sarcina societății pârâte.

5. SRL „Privat-Trans” a susținut, că contractul prevede 10 tipuri de penalități pentru societatea reclamantă și nicio penalitate pentru societatea pârâtă, care este și autorul contractului. Astfel, se atestă faptul că SRL „Iteco” a stabilit în sarcina reclamantei o multitudine de penalități, pe când în sarcina acesteia nu și-a stabilit niciuna. În același context, stabilirea clauzei penale cu privire la contactul cu clientul nu are un niciun raționament și are ca scop generarea unui profit pe seama SRL „Privat-Trans”. Contractul este unul tipizat, nenegociat în mod individual și compus dintr-o multitudine de clauze standard, iar clauza penală (50% din suma contractului pentru contactul cu clientul) a fost inclusă prin șiretlic pe pagina 2 al contractului „condiții speciale”, printre alte clauze, nefiind evidențiată în vreun mod.

6. Astfel, societatea reclamantă nu a avut ocazia să se opună inserării acestei clauze penale, pe care societatea pârâtă a inclus-o în contract deci este o clauză standard, nenegociată individual și abuzivă.

7. SRL „Privat-Trans” a evidențiat, că clauză penală a fost inclusă în contract într-un mod viclean și fără a aduce la cunoștința reclamantei acest fapt, știind că asumarea unei asemenea responsabilități este una excesivă.

8. Mai mult aceste „condițiile speciale” de pe pagina 2 al contractului, în totalitate sa, au fost scrise într-un mod care contravine principiului bunei-credințe și a bunelor practici comerciale. Este conform bunului simț și a bunei credințe numerotarea fiecărei clauze contractuale sau cel puțin, aranjarea clauzelor contractuale conform capitolelor/subcapitolelor. SRL „Iteco” a enumerat condițiile speciale într-un font mic, italic și îngrășat, care luate împreună creează dificultăți la citirea acestora, fapt ce ar justifica o eventuală ascundere a unei astfel de clauza penală exagerată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

9. Prin hotărârea din 06 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Privat-Trans”, s-a constatat caracterul abuziv și nulitatea absolută a pct. 7 din contractul - comandă de transport din 22 martie 2019, încheiat între SRL „Privat-Trans” și SRL „Iteco Corp”, s-a încasată de la SRL „Iteco Corp” în beneficiul SRL „Privat-Trans” suma de 100 lei cu titlu de cheltuielile de judecată sub formă de taxă de stat și suma de 3 000 lei cu titlu de cheltuielile de asistență juridică. (f.d.58,

10. Instanța de fond a constatat, că având în vedere, modalitatea de expunere, forma de redactare a principalelor condiții ale contractului, se atestă că clauzele contractului reprezintă clauze redactate din timp de către SRL „Iteco Corp”, pregătite pentru o multitudine de contracte și fără posibilitate de negociere de către SRL „Privat-Trans”. Clauza penală menționată a fost inclusă în pagina a 2-a a contractului printre alte clauze,

nefiind evidențiată în vreun mod, or, societatea reclamantă nu a avut posibilitate să o negocieze.

11. Astfel, reținând prevederile art. 1077 din Codul civil, a concluzionat că cererea de chemare în judecată este întemeiată, deoarece clauza cu privire la penalitate nu a fost negociată individual, fapt pentru care se consideră abuzivă, or, a fost inclusă în contract contrar voinței și principiului de bună-credință, în detrimentul consumatorului.

12. Hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel, în termen la 15 iulie 2022 de către SRL „Iteco Corp”. (f.d.61-62)

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

13. Prin încheierea din data de 15 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea înaintată de avocatul Sergiu Cotruță în interesele SRL „Privat-Trans” cu privire la recuzarea judecătoarei Marina Anton. (f.d. 118-119)

14. Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 23 martie 2023 a admis apelul declarat de SRL „Iteco Corp”, a casat hotărârea din 06 iulie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și a pronunțat o nouă hotărâre, prin care a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Privat-Trans” împotriva SRL „Iteco Corp” cu privire la constatarea ca fiind abuzivă și nulă clauza contractuală, încasarea cheltuielilor de judecată. (f.d. 130,131-138)

15. Instanța de apel a subliniat că conform art. 1073 din Codul civil, într-un contract dintre profesioniști, clauza propusă de către o parte care nu a fost negociată individual se consideră abuzivă dacă este prevăzută la art. 1077 și deviază considerabil, contrar bunei-credințe, de la bunele practici comerciale.

16. Din conținutul normei legale enunțate se deduce că pentru ca o clauză contractuală dintr-un contract încheiat între profesionist să fie declarată abuzivă, este necesar întrunirea a două condiții cumulative: să fie prevăzută de art.1077 ; să devieze în mod considerabil, contrar bunei credințe, de bunele practici comerciale.

17. Curtea de Apel Chișinău a constatat că la caz, nici una din condițiile enumerate nu sunt întrunite, or, o asemenea prevede contractuală nu este prevăzută de art.1077 din Codul civil, iar clauza penală conform art.947 din Codul civil este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).

18. Astfel, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate). Astfel, penalitatea nu reprezintă în primul rând o obligație contractuală, ci o sancțiune contractuală pentru nerespectarea obligației și

anume contactul direct cu destinatarul mărfii. Or, fiind o formă a răspunderii civile contractuale, aplicarea penalității trebuie să întrunească aceleași condiții prevăzute de lege pentru angajarea răspunderii contractuale, una din acestea fiind vinovăția debitorului și prejudiciul cauzat.

19. La caz, vinovăția se manifestă prin contactarea directă a transportatorului cu destinatarului în vederea prestării serviciilor de transport, iar prejudiciul cauzat se manifestă prin venitul ratat de către SRL „Iteco Corp” urmare a pierderii/neprestării serviciului de expediție.

20. În această ordine de idei, instanța de apel a reiterat că penalitatea din pct. 7 din contractul - comandă de transport din 22 martie 2019 încheiat între SRL „Privat-Trans” și SRL „Iteco Corp” este o penalitate contractuală sancționatorie și nicidecum nu trebuie să prevadă obligații corelative pentru cealaltă parte, or, respectarea clauzei date ține de bunele practici comerciale, de buna-credință în relațiile comerciale.

21. Instanța de apel a apreciat a fi neîntemeiat argumentul SRL „Privat-Trans” precum că în contract nu se regăsesc penalități pentru SRL „Iteco Corp” or, chiar pct. 1 și 2 al condițiilor speciale, prevăd penalități pentru beneficiar (SRL „Iteco Corp”) în cazul în care încărcarea sau descărcarea mijlocului de transport excede termenul de 48 de ore pentru fiecare operațiune din vina beneficiarului, ultimul achită 50 dolari SUA pentru fiecare zi de staționare neproductivă pe teritoriul RM și țările CSI și 50 Euro pe teritoriul țărilor UE.

22. Totodată, instanța de apel, aplicând speței art. 328, alin. (1) din Codul civil, a reținut că instanța de judecată nu poate din oficiu invoca nulitatea a actului juridic civil, dat fiind faptului că niciuna din condițiile prevăzute la art.1077 din Codul civil nu sunt întrunite în speța.

23. Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că acțiunea depusă de SRL „Privat-Trans” este neîntemeiată, deoarece din materialele cauzei s-a stabilit cert că, în speța dată, nu sunt întrunite condițiile pentru a constata caracterul abuziv și nulitatea absolută a pct. 7 din contractul – „comandă de transport” din 22 martie 2019, încheiat între SRL „Privat-Trans” și SRL „Iteco Corp”.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

24. În data de 10 iulie 2023, SRL „Privat-Trans”, reprezentată de avocatul Sergiu Cotruță, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe, sau, dup caz, casarea deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei la rejudecare în alt complet de judecată, precum și anularea încheierii din 15 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău privind respingerea cererii de recuzare cu admiterea acesteia. (f.d.143-155)

25. În motivarea recursului SRL „Privat-Trans” a invocat, că decizia contestată este neîntemeiată, motiv pentru care urmează a fi casată, deoarece instanța de apel la examinarea cauzei a aplicat o lege care nu trebuia a fi aplicat, cauza a fost examinată de către un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea acesteia din motiv că s-a expus anterior prin decizia nr. 2ac-537/21 din 14 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

26. La fel a menționat că instanța de apel a dat o apreciere arbitrară probelor anexate la materialele cauzei și a argumentelor prezentate de către societatea recurentă, fapt care a dus la emiterea unei decizii nemotivate, încălcând astfel prevederile art. 6 din CEDO.

27. Mai mult, instanța de apel, depășind obiectul litigiului, s-a expus asupra vinovăției acesteia referitor la neexecutarea clauzei pct. 7, or, obiectul acțiunii nu constă în constatarea existenței vinovăției sau a sancțiunii aplicate sub nr. 7, dar a declarării clauzei ca fiind abuzive prin deviere în mod considerabil de la practicile comerciale.

28. SRL „Privat-Trans” a relatat că instanța de apel nu a motivat decizia de anulare a hotărârii primei instanțe, or, o simplă enumerare a articolelor ce nu țin de obiectul litigiului dedus judecății, fără a combate argumentele pe care este întemeiată soluția instanței de fond, decizia instanței de apel prin prisma Convenției CtEDO este considerată nemotivată, fapt prin ce se încalcă direct drepturile procesuale ale societății recurente.

29. Totodată a invocat că participarea judecătorilor Marina Anton și Ion Secrieru la examinarea cauzei date a creat o situație care a pus la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea judecătorilor menționați.

30. În data de 05 februarie 2024 SRL „Iteco Corp” a depus referință asupra recursului înaintat de către SRL „Privat-Trans”, solicitând declararea recursului inadmisibil, deoarece temeiurile invocate în recurs sunt declarative nefondate juridic. (f.d.202-204)

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

31. Art. XI, alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) stipulează că:

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor”.

32. Art.53, alin. (5) din Codul de procedură civilă prevede că:

„Instanța decide asupra recuzării în camera de deliberare printr-o încheiere motivată, care nu se supune nici unei căi de atac decât o dată cu fondul hotărârii sau al deciziei.”

33. Art. 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) reglementează că:

„Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.”

34. Art. 432, alin. (2), lit. b) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede că:

„Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.”

35. Art. 432, alin. (3), lit. a) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) statuează că:

„Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei.”

36. Art. 432, alin. (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) stabilește că:

„Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

37. Art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede următoarele:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

38. Art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) relevă că:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).”

MOTIVAREA INSTANȚEI

39. Cu referire la termenul de declarare a recursului prevăzut la art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs reține că societatea recurentă a respectat acest termen, or decizia recurată a fost pronunțată la 23 martie 2023 și expediată în adresa participanților la proces la 29 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice. (f.d. 139)

Astfel, recursul depus de SRL „Privat-Trans”, reprezentată de avocatul Sergiu Cotruță, la 10 iulie 2023, este în termen.

40. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

41. Astfel, că procedura admisibilității recursului va consta în verificarea existenței unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433 din Codul de

procedură civilă, în vigoare la momentul depunerii recursului, la caz, la 10 iulie 2023.

42. Din analiza recursului declarat de către SRL „Privat-Trans”, reprezentată de avocatul Sergiu Cotruță, rezultă că, societatea recurentă a menționat dezacordul cu soluția adoptată, invocând temei de admisibilitate a recursului aplicarea de către instanța de apel a unei legi care nu trebuia să fie aplicată și încălcarea normele de drept procedural, or, cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei.

43. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că societatea recurentă a făcut trimitere la temeiul de drept prevăzut de art.432, alin. (2), lit. b) din Codul de procedură civilă, nu a stabilit că normele aplicate suscită îndoieli la aplicare sau instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

44. Totodată, referitor la argumentul privind încălcarea normelor de procedură și anume că cauza a fost judecată de un judecător și anume Marina Anton, care nu avea dreptul să participe la judecarea ei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reține că Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 15 februarie 2023, corect a respins recuzarea judecătoarei Marina Anton de la judecarea prezentei cauze. În acest sens se reține că alegațiile precum că judecătoarea Marina Anton și-ar fi expus opinia asupra litigiului nu și-a găsit argumentare. Judecătoarea Marina Anton, deși, anterior a participat la examinarea unei cauze civile, având ca participanți SRL „Iteco Corp” și SRL „Privat-Trans”, obiectele litigiilor sunt distincte, prin urmare judecătoarea nu s-a aflat în incompatibilitatea de a examina prezentul litigiu.

45. La fel și alegațiile privind lipsa obiectivității și nepărtinirea judecătorului Ion Secrieru, nu pot fi reținute, or, avocatul Sergiu Cotruță în interesele SRL „Privat-Trans” nu a înaintat recuzare judecătorului Curții de Apel Chișinău, prin urmare la etapa judecării apelului nu avea îndoieli privind nepărtinirea acestuia.

46. În acest context, completul de judecată reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

47. Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

48. În speță, completul de judecată menționează că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

49. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului societății recurente la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

50. Drept urmare, completul de judecată reține că argumentele invocate de către SRL „Privat-Trans”, reprezentată de avocatul Sergiu Cotruță, nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, și, respectiv, nu constituie temei de casare nici a încheierii nici a deciziei recurate.

51. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 431, alin. (1), (2), art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art.440, alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Consideră inadmisibil recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Privat-Trans”, reprezentată de avocatul Sergiu Cotruță.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă